

554.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ, PRZEMYSŁU I HANDLU I SPRAW WEWNĘTRZNYCH ŁĄCZNIE, W POROZUMIENIU Z MINISTRAMI: SKARBU, SPRAW WOJSKOWYCH I ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 13 września 1930 r.

w sprawie przepisów higieny i bezpieczeństwa, obowiązujących przy przygotowywaniu gotowych do użytku farb i past, zawierających biel ołowianą, siarczan ołowiu i inne produkty związku te zawierające oraz przy wykonywaniu robót malarskich, przy których używane są te farby i pasty.

Na podstawie art. 6 p. 2 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 czerwca 1927 r. w sprawie produkcji, przywozu i używania bieli ołowianej, siarczanu ołowiu oraz innych związ-

ków ołowiu (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 544) oraz art. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 325) zarządza się co następuje:

§ 1. Przygotowywanie gotowych do użytku farb i past, zawierających biel ołowianą, siarczan ołowiu i inne produkty związki te zawierające, jak również wykonywanie w pracowniach robót malarskich, przy których stosowane są wyżej wymienione produkty, może się odbywać wyłącznie w specjalnie na ten cel przeznaczonych pomieszczeniach.

Pomieszczenia te nie mogą łączyć się bezpośrednio z żadnymi pomieszczeniami niewchodzącymi w skład zakładu pracy. Przepis ten nie dotyczy już istniejących pracowni malarskich, zatrudniających mniej niż 5 pracowników.

§ 2. Pomieszczenia, wymienione w § 1, winny odpowiadać następującym warunkom:

1) na każdego pracownika powinno przypadać przynajmniej 12 metrów sześciennych powietrza i 3 metry kwadratowe podłogi, przyczem wysokość pomieszczenia nie może być mniejsza od 3 metrów;

2) podłoga powinna być równa, gładka i szczelna, umożliwiającą łatwe i skuteczne usuwanie pyłu i kurzu;

3) ściany i powały pomieszczeń winny posiadać równą, gładką i szczelną powierzchnię; do wysokości 1,5 metra ściany winny być malowane olejno lub wykładane płytami glazurowanymi. Podłoga winna być przynajmniej raz dziennie dokładnie obmywana, ściany zaś przynajmniej raz na tydzień;

4) w każdym z pomieszczeń winny znajdować się i być używane urządzenia wentylacyjne, o ile możliwości mechaniczne. Wentylacja w pomieszczeniach, w których odbywa się przygotowywanie farb i past wymienionych w § 1, winna być tak urządzona, aby powietrze zużyte i nieczyste było ssane u spodu pracowni, a powietrze świeże doprowadzane z zewnątrz na wysokości co najmniej 2 m ponad podłogą.

Przedmioty niepodlegające zmywaniu powinny być odkurzane, przyczem jeśli nie są stosowane mechaniczne przyrządy do wysysania kurzu — personel winien być odpowiednio zabezpieczony (§ 5 ustęp trzeci).

W pracowniach już istniejących w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wysokość może być mniejsza niż 3 metry, nie mniejsza jednak niż 2,8 metra, o ile wszystkie inne warunki odpowiadają wymaganiom niniejszego rozporządzenia.

§ 3. W pomieszczeniach przyległych do miejsc pracy, wymienionych w § 1 ust. 1, powinny być urządzone umywalnie z wodą ciepłą i zimną (przynajmniej 1 na 5 osób), szatnia lub szafa do ubrań, w której pracownicy będą przechowywali oddzielnie odzież roboczą, oddzielnie ubranie własne, wreszcie jadalnia.

Pomieszczenia te winny być czysto utrzymywane, dostatecznie oświetlone, dobrze przewietrza-

ne i ogrzewane i zabezpieczone przed wnikaniem pyłu, kurzu i szkodliwych wyziewów z pracowni.

Przy każdej pracowni winna znajdować się odpowiednio zaopatrzona skrzynka opatrunkowa.

§ 4. Jeżeli roboty prowadzone są poza zakładem pracy i trwają dłużej niż 7 dni w jednej miejscowości (dzielnicę miasta), przyczem zatrudnionych jest nie mniej niż 5 pracowników, pracodawca obowiązany jest dać do dyspozycji pracowników pomieszczenie dla przechowywania odzieży, w którym winna się znajdować umywalnia z ciepłą i zimną wodą oraz stoły. Pomieszczenie to w porze chłodnej winno być ogrzewane.

§ 5. Pracodawca powinien bezpłatnie dostarczyć pracownikom odzieży roboczej, obuwia i nakrycia głowy oraz przestrzegać tego, ażeby pracownicy je nosili; odzież robocza i nakrycie głowy winny być co najmniej raz na tydzień prane na rachunek pracodawcy i utrzymywane w stanie używalności.

Pracodawca powinien nadto dostarczyć pracownikom dobrej wody do picia, szklanek, wody do mycia, szczotek, mydła w dostatecznej ilości i ręczników przynajmniej po jednym na pracownika tygodniowo.

Przy robotach, przy których niemożliwe jest zupełne zabezpieczenie pracowników od szkodliwych pyłów, pracodawca powinien zaopatrzyć ich w maski ochronne, połączone z ubraniem oraz w rękawice.

§ 6. Poza miejscem pracy i magazynem nie wolno w pomieszczeniach zakładu przechowywać ani używać produktów, wymienionych w § 1.

Gotowe farby, lakiery, pasty i kity powinny być oddawane do użytku i przechowywane w naczyniach, na których zaznaczono w sposób łatwo dostrzegalny i zrozumiały, że zawartość ich jest trująca oraz, że zawierają one związki ołowiu, wymienione w § 1.

§ 7. Tłuczenie, mielenie, miażdżenie oraz zaprawianie przed ugniataniem olejem, pokostem lub lakierem bieli ołowianej, siarczanu ołowiu i innych produktów, związki te zawierających, odbywać się może wyłącznie w zamkniętych aparatach, posiadających wyciągi wytwarzające w nich stałe ciśnienie niższe niż atmosferyczne.

§ 8. Przy robotach malarskich, lakierniczych i pokostniczych należy używać farby, lakiery, pokosty i kity, zawierające biel ołowianą, siarczan ołowiu i inne związki ołowiu, tylko pod postacią past, farb i lakierów gotowych do użytku.

Zabrania się stosowania: bieli ołowianej, siarczanu ołowiu oraz innych produktów, zawierających te związki ołowiu, w malarstwie budowlanem wewnątrz budynków. Zakaz ten nie dotyczy farb białych zawierających powyżej 2% ołowiu.

Przy robotach malarskich wewnątrz zakładów przemysłowych używanie bieli ołowianej, siarczanu ołowiu i innych produktów, zawierających te związki ołowiu, dozwolone jest tylko o tyle, o ile inspek-

tor pracy w porozumieniu z właściwą władzą sanitarną i po zasięgnięciu opinii organizacji pracodawców i pracowników uzna to za niezbędne w myśl przepisów wydanych na podstawie punktu 3 art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 544).

§ 9. Nie wolno wykonywać prac malarskich przy pomocy przyrządów rozpylających, jeżeli użyte być mają substancje wymienione w § 1, o ile pracownicy nie są zabezpieczeni w maski ochronne z okularami, ściśle przylegające do ubrań i w rękawice.

§ 10. Nie wolno stosować szlifowania i skrobienia na sucho, powierzchni krytych produktami, zawierającymi biel ołowianą i siarczan ołowiu.

Materiały zeskrobywane winny być usuwane w stanie wilgotnym.

§ 11. Pracownicy obowiązani są:

1) używać przy pracy odzieży roboczej, obuwia, nakryć głowy i w razie potrzeby środków ochronnych, dostarczanych bezpłatnie przez pracodawców;

2) myć dokładnie twarz i ręce wodą z mydłem i płukać usta przed jedzeniem i po skończeniu pracy;

3) w pracowni nie jeść, nie pić i nie używać tytoniu pod żadną postacią;

4) nie przechowywać w pracowni żadnych pokarmów i napojów, ani ubrania własnego;

5) nie sprowadzać na teren zakładu pracy i nie używać także trunków alkoholowych;

6) nie chodzić podczas pracy boso;

7) nie zabierać do mieszkania produktów, zawierających biel ołowianą, siarczan ołowiu i innych produktów ołów zawierających.

§ 12. Młodocianych poniżej lat 18 oraz kobiet bez względu na wiek nie wolno zatrudniać przy robotach, przy których używane są biel ołowiana, siarczan ołowiu oraz inne produkty, związki te zawierające, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w ust. 2 art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 544).

Osób wymienionych w ustępie pierwszym nie wolno zatrudniać przy czyszczeniu miejsca pracy lub warsztatów, w których wykonywane są tego rodzaju roboty. Nie wolno ich również zatrudniać przy czyszczeniu odzieży roboczej osób, prace takie wykonywających.

§ 13. Wstęp do pracowni, w których używane są biel ołowiana, siarczan ołowiu i inne produkty związki te zawierające, jest zabroniony osobom, nie zatrudnionym w tychże pracowniach.

§ 14. Kierownik zakładu pracy winien na swój koszt poddać każdego nowowstępującego do zakładu pracy badaniu lekarskiemu przez lekarza, wyznaczonego w porozumieniu z inspektorem pracy i lekarzem powiatowym i żądać przedstawienia pisemnego zaświadczenia, że stan zdrowia pracowni-

ka nie stanowi przeszkody w zatrudnieniu przy robotach, wymienionych w § 1.

Pracownicy, których dotyczy niniejsze rozporządzenie, winni przynajmniej raz na 3 miesiące przedstawić kierownictwu zakładu zaświadczenie kasy chorych o stanie zdrowia.

Kierownik zakładu winien na podstawie zaświadczeń, o których mowa w ustępie poprzednim, a które powinny być przechowywane, prowadzić księgę kontroli, której wzór załącza się do niniejszego rozporządzenia (załącznik Nr. 1). W razie nieprzedstawienia przez pracownika tych zaświadczeń, kierownik zakładu obowiązany jest zawiadomić o tem inspektora pracy i lekarza powiatowego.

W razie zatrucia ołowiem pracownika kierownik zakładu winien na żądanie inspektora pracy lub lekarza powiatowego usunąć pracownika od robót wymienionych w § 1 i w razie możliwości przenieść go do oddziałów, w których zatrucie ołowiem nie grozi; przy poprzednich robotach może on być zatrudniony dopiero po przedstawieniu kierownikowi zakładu świadectwa lekarza kasy chorych lub lekarza urzędowego, że odzyskał zupełnie zdrowie.

§ 15. W każdej pracowni kierownik zakładu winien wywiesić na widocznym miejscu czytelny odpis niniejszego rozporządzenia oraz na żądanie inspektora pracy plakaty ostrzegawcze, wskazane przez niego, informujące w sposób poglądowy i dobitny o niebezpieczeństwie, grożącym życiu i zdrowiu pracownika. Miejsce umieszczenia odpisu rozporządzenia i plakatów wskazuje inspektor pracy.

Każdy pracownik, przystępujący do pracy, powinien otrzymać od kierownika zakładu egzemplarz niniejszego rozporządzenia oraz egzemplarz dołączonych do niniejszego rozporządzenia „Wskazówek higienicznych dla pracowników, stosujących produkty, ołów zawierające” (załącznik Nr. 2).

§ 16. Winni niezachowania przepisów niniejszego rozporządzenia ulegną karze przewidzianej w obowiązujących przepisach.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu.

Jednocześnie tracą moc: rozporządzenie Ministra Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 15 kwietnia 1908 r., którym wydaje się przepisy dla ochrony życia i zdrowia osób zajętych zawodowo robotami pokostniczymi, lakierniczymi i malarskimi (Dz. u. p. austr. Nr. 81) oraz §§ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i 11 rozporządzenia w sprawie zakładów pracy, w których wykonywane są roboty malarskie, lakiernicze i pokostnicze z dnia 27 czerwca 1905 r. (Dz. U. Rz. str. 555).

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *A. Prystor*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Ignacy Matyszewski*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Robót Publicznych: *Matakiewicz*

Załącznik Nr. 2.

Wskazówki higieniczne dla pracowników stosujących produkty, zawierające ołów.

Każdy pracownik stosujący ołów lub związki ołowiu (jak minja, biel ołowiana, siarczan ołowiu, octan ołowiu itp.) narażony jest na zatrucie ołowiem, o ile nie stosuje się do środków zapobiegawczych. Niebezpieczeństwo zatrucia jest tem groźniejsze, że obecność ołowiu nie uwidacznia się i że ołów przenika powoli bez wiedzy uszkodzonego do jego organizmu.

Zatrucie zwykle jest wywołane przez to, że albo wdycha się ołów do płuc podczas pracy w postaci pyłu, albo ołów przystaje w nieznacznych ilościach do rąk, ubrania, włosów i stąd przedostaje się do narządów trawienia przy jedzeniu, picciu, paleniu, zażywaniu tabaki i żuciu tytoniu.

W ten sposób ołów powoli przenika do organizmu i wywołuje objawy zatrucia po pewnym czasie w zależności od ilości wchłoniętej trucizny oraz odporności organizmu pracownika.

Jeżeli na dziąsłach przy samych zębach ukaże się szaroniebieska obwódka, pracownik odczuwa bóle w żołądku, traci na wadze lub zauważył zmniejszenie siły chwytu, jest to dowodem, że w organizmie znajduje się już znaczna ilość ołowiu i że grozi zatruciem organizmu.

Powyższe objawy są więc pierwszym ostrzeżeniem dla pracownika i winien on niezwłocznie zastosować wszystkie możliwe środki ostrożności, ażeby ochronić organizm od dalszego wchłaniania ołowiu.

W przeciwnym razie występują w pełni objawy zatrucia czasami szybko, czasami zaś zwolna w ciągu kilku tygodni lub miesięcy, przyczem objawy mogą być przez dłuższy czas słabe, albo odrazu bolesne i groźne, jak kolka, porażenie mięśni, nerwów, choroby umysłowe itp.

Środki zapobiegawcze.

Zatruciu ołowiem można zapobiec przez ściśle przestrzeganie czystości i zastosowanie środków ostrożności.

W tym celu:

1) należy w miarę możliwości chronić ręce i ubranie od zetknięcia się z produktami, zawierającymi ołów;

2) podczas pracy nie powinno się dotykać ust, a więc również nie jeść, nie palić, nie żuć tytoniu, ani też zażywać tabaki. Cygara, papierosy, tabaka, fajka nie powinny być zabierane ze sobą do miejsca pracy;

3) posiłek wolno przyjmować dopiero po zdjęciu ubrania roboczego i gruntownym umyciu twarzy i rąk wodą z mydłem przy użyciu szczotki do rąk; również należy oczyścić włosy;

4) przy pracy winna być noszona specjalna odzież robocza;

5) celem ochrony przed pyłem ołowianym konieczne jest używanie respiratorów, wilgotnych gąbek lub opasek gazowych, osłaniających usta i nos, jeżeli pył nie jest natychmiast usuwany w miejscu powstawania. Pożywne, bogate w tłuszcze pokarmy, a więc i mleko, czynią organizm odporniejszym;

6) mylny jest jednak ogólnie przyjęty pogląd, że stałe zażywanie pewnych środków leczniczych albo, że picie mleka w zupełności chroni przed zatruciem ołowiem; używanie trunków wysokowych, specjalnie wódki, sprzyja zatruciu ołowiem i winno być z tego powodu unikane;

7) ruch na powietrzu, gimnastyka, kąpiele nadają organizmowi odporność i winny być wobec tego zalecane;

8) ponieważ początkowe objawy zatrucia nie dadzą się narazie określić, należy w myśl obowiązujących w zakładzie pracy przepisów w terminach, w tych przepisach podanych, zgłaszać się do właściwego lekarza kasy chorych;

9) jeżeli pracownik, który stosuje przy pracy związki ołowiane poczuje ból w żołądku, zauważy stratę na wadze, zatwardzenie, zmniejszenie siły chwytu lub szaroniebieskie obwódki przy zębach, winien on niezwłocznie zwrócić się do lekarza kasy chorych nadmieniając, że stosuje przy pracy ołów.